1. SUHTLEMINE JA KÄITUMINE. ABIVALMIDUS

1.1. Minu ja teiste tunnused ning olulised isikuandmed

1. Praktiline ülesanne.

1. Jagage klass kaheks. Mehed ja poisid liiguvad tahvli juurde. Naised ja tüdrukud liiguvad ukse juurde. Nüüd on meil **mees-soost** inimesed tahvli juures ja **nais-soost** inimesed ukse juures.
2. Jagage klass vanuse alusel kaheks. Täis-kasvanud liiguvad tahvli juurde. Lapsed liiguvad akna juurde. Kui vana on täiskasvanu? Kui vanad on lapsed?

2. Vaata pilti.

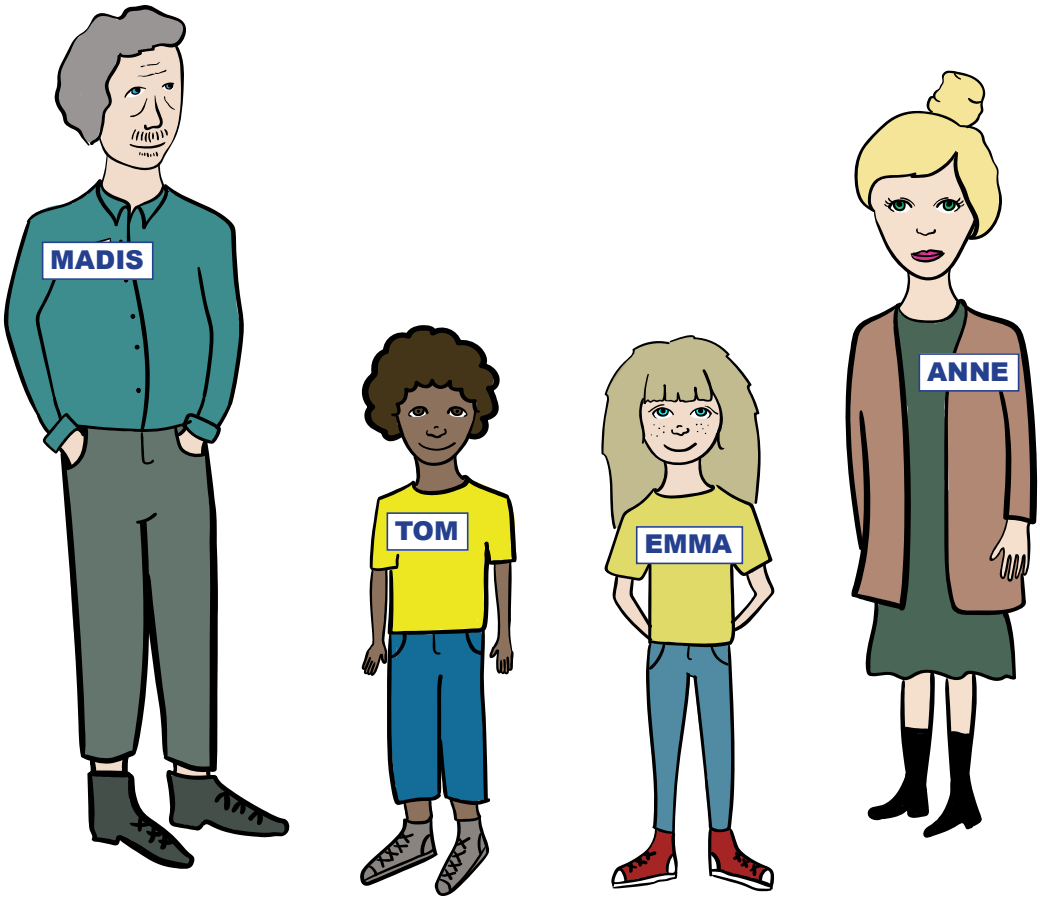

3. Vasta küsimustele suuliselt pildi põhjal.

1. Kas pildil on sama **vanu** inimesi? Kes?
2. Kas pildil on teistest erineva **naha-värviga** inimesi? Kes?
3. Kas pildi järgi saad öelda, millisest **rahvusest** on Emma?
4. Kuidas saad teada, mis **rahvusest** on Emma?
5. Kui nimesilte poleks, kuidas saaksid teada inimeste **nimed**?
6. Kas pildi järgi saad öelda Tomi **elukoha**?
7. Kuidas saad teada Tomi **elukoha**?
8. Kas pildil on sarnase juuksevärviga inimesi? Kes?
9. Kas pildil on sarnase riietusega inimesi? Kes?
10. Kas sugu, vanust ja naha-värvi on lihtne muuta?

4. Loe.

1. Vaatame ringi. Meie ümber on palju inimesi. Nad on millegi poolest sarnased. Näiteks mõned on poisid ja nad on ühe-vanused. Midagi on ka erinevat. Näiteks paljudel poistel on erinev juukse-värv.

   Kõik inimesed erinevad üksteisest millegi poolest. See teeb meid huvitavaks ning eriliseks.
2. Kui vaatame inimesi, märkame nende tunnuseid.
   Need tunnused eristavad meid üksteisest. Tunnuste järgi saame inimesi üles otsida. Mõned tunnused on olulisemad. Olulisi tunnuseid on raske muuta. Olulised tunnused määrame inimest vaadates. **Olulised tunnused on sugu, vanus, naha-värv.**
3. Vahel on vaja inimesi kindlaks määrata. Siis vajame inimese kohta ka olulisi andmeid. **Olulised andmed inimese kohta on nimi (ees- ja perekonnanimi), vanus (täpne vanus aastates), sugu, rahvus ja elukoht (aadress).** Et olulisi andmeid teada saada, peab nende kohta küsima.

5. Vasta küsimustele suuliselt teksti põhjal.

1. Missugused tunnused on olulised?
2. Kuidas määratakse inimese olulised tunnused? Leia tekstist vastav lause.
3. Missugused on olulisemad andmed inimese kohta?
4. Kuidas saad teada inimese olulised andmed? Leia tekstist vastav lause.
5. Missugused olulised tunnused ja olulised andmed on sarnased? Miks?

6. Loe lauseid.
Vali sulgudest õige sõna või sõnad.
Täida lüngad.

Olulisi tunnuseid on ..…… (kerge, raske, mõnus) muuta.

Olulised tunnused on …….....…..... (juukse-värv, riiete värv, vuntsid; sugu, vanus, naha-värv).

Tähtsamad andmed inimese kohta on ….....……..……..... (nimi, vanus, sugu, rahvus ja elukoht; ema nimi, lemmik-toit ja lemmik-lõhn).

7. Nimeta enda olulised andmed.

1. nimi
2. vanus
3. sugu
4. rahvus
5. elukoht

8. Leia endale paariline ja küsi temalt olulisi andmeid.

1. nimi
2. vanus
3. sugu
4. rahvus
5. elukoht

9. Millised on olulised andmed?
Kirjuta sõnad õigesse tulpa.

punapea, 12-aastane, vihane, Mart Mänd, hea tujuga lätlane, patsidega, mees, eestlane heledate juustega

Olulised andmed	Ei ole olulised andmed

10. Millised sõnad sobivad sinu kirjeldamiseks?

1. Pikkus

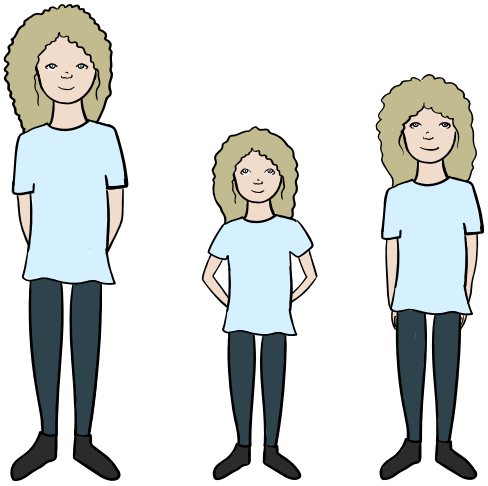

pikk | lühike | keskmise pikkusega

2. Kehakuju

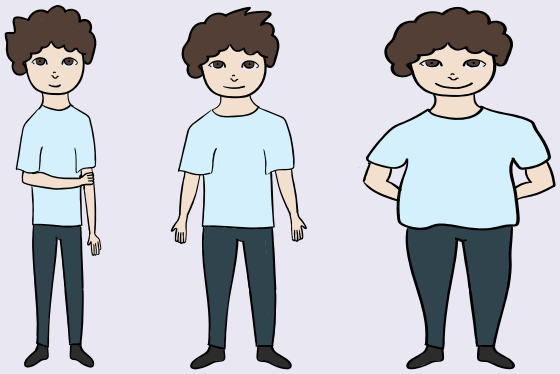

sale | keskmise kehaehitusega | täidlane

3. Juukseväärv

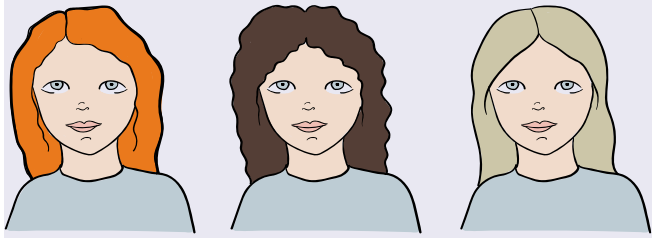

punapea | brünett | blond

4. Juuste pikkus

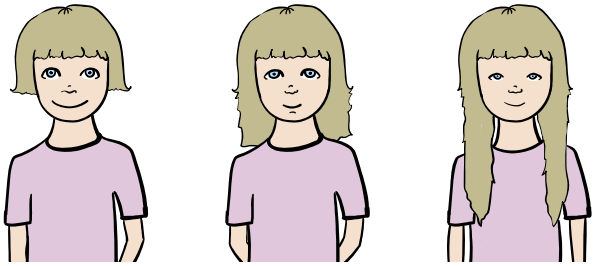

lühikesed | poolpikad | pikad

5. Silmade värv

sinised silmad | pruunid silmad | hallid silmad

6. Ninakuju

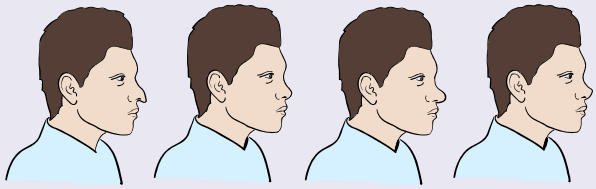

kongus nina | väike nina | suur nina | püstine nina

7. Näokuju

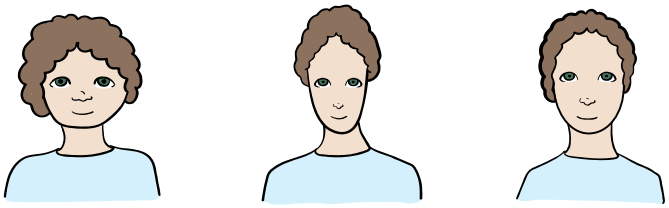

lai nägu | piklik nägu | ovaalne nägu

11. Leia endale paariline ja otsusta, missugused sõnad sobivad tema kirjeldamiseks. (Vaata sama loetelu, mis eelmises harjutuses.)

12. Mis on sinu ja paarilise välimuses sarnast, mis on erinevat?

1. Pikkus
2. Kehakuju
3. Juuksevärv
4. Juuste pikkus
5. Silmade värv
6. Ninakuju
7. Näokuju

13. Millised tunnused püsivad kauem, millised tunnused muutuvad kiiresti?
Kirjuta sõnad õigesse tulpa.

määrdunud riided, naeratus, lühikesed püksid, pikad juuksed, suur nina, punased kingad, kõverad jalad, mustanahaline, sünnimärk põsel, mees

Püsivad tunnused	Kiiresti muutuvad tunnused

14. Mäng „Fotorobot“.

Leia endale paariline ja nimeta talle mõne klassikaaslase olulisi tunnuseid. Paariline püüab seda inimest joonistada ja hiljem ära arvata.

15. Leia pildi abil tunnused, mis sobivad korv-palli-võistkonda kuuluvatele lastele, ja tunnused, mis sobivad ilu-võimlemis-võistkonda kuuluvatele lastele. Kirjuta tunnused õigesse tulpa.

Korv-palli-võistkonda kuuluvate laste tunnused	Ilu-võimlemis-võistkonda kuuluvate laste tunnused

Tunnused, mida saad kindlaks teha vaadates: pikk, lühike, krunni-soenguga, poiss, tüdruk, pikkade kätega, painduva seljaga, lihaseline, jookseb kiiresti, hüppab kõrgele, laia naeratusega, varba sirutusega.

16. Leia pildi abil tunnused, mis sobivad korv-palli-võistkonda kuuluvatele lastele, ja tunnused, mis sobivad ilu-võimlemis-võistkonda kuuluvatele lastele. Kirjuta tunnused õigesse tulpa.

Korv-palli-võistkonda kuuluvate laste tunnused	Ilu-võimlemis-võistkonda kuuluvate laste tunnused

Tunnused, mida silmaga ei näe. Teistega hea läbisaamine, muusikaline kuulmine, esinemis-julgus, oskus aimata teiste kavatsusi.

17. Loe ja jäta meelde.

- **Vahel on vaja märgata inimeste olulisi tunnuseid ja teada olulisi andmeid.**
- **Olulised andmed inimese kohta on nimi, vanus, sugu, rahvus ja elukoht.**